

ESPERANTISTA

REVUO POR ESPERANTO EN ĈEĤOSLOVAKIO

Eldonas Esperanto-Asocio en ĈSR, Praha II, Malá Štěpánská 7. — Redaktas Dr. Stan. Kamarýt.

CO JSME CHTĚLI A ČEHO JSME DOSÁHLI

(Několik slov z článků, které napsali čeští esperantisté.)

Bartošík D.:

Myslím, že by měli být zváni na naše sjezdy vzdělání neesperantisté, především učitelé a profesori, novináři a spisovatelé, řečníci a politikové, aby se sami přesvědčili o životnosti a působivé síle esperantských projevů, řečí i diskusí, jichž živou bezprostředností se vyznačují naše mezinárodní konference. — (Esperantista — 1947.)

† Batěk A. dr.:

Naši nepřátelé vnitřní i zahraniční se pilně starají o to, aby mladý náš stát v očích ciziny zostouželi a falešné zprávy o něm šířili. Kdyby každý z nás měl své esperantské přátele někde za hranicemi, mohl by jim vylíčit v dopise, pravý stav věci. (Esperantský zpravodaj — 1922.)

† Batěk E.:

Všech doporučuji všem, aby dříve než budou esperanto posuzovati, aby četli a studovali krásná díla v esperantu, na př. královnu básní Homérovu Iliadu a j., též krásné, pravím „krásné“ vědecké články od mnoha universitních profesorů a učenců světových. (Mladý socialista — 1917.)

Berger L. Ing.:

Co jsou nám platny mluvicí filmy, rychlíky, aeroplány a bleskurychlé radio, dokud různost jazyková se neodstraní. Očividně, že bez mezinárodní řeči se svět neobejde a že tudíž esperantu kyne skvělá budoucnost. (Esperantský svět — 1928.)

Blaha F.:

Dnes stojí lidstvo na prahu velké dějinné epochy. Odstraňuje mravní a hmotné škody, které způsobila válka. Národy celého světa nastupují novou a lepší cestu mezinárodní spolupráce. K této spolupráci dospějeme jen tenkrát, když si národy mezi sebou budou dobře rozumět. (Základy esperanta — 1947.)

Bouška H. K.:

Mladí lidé, zvláště studenti, měli by věnovat esperantu zvláštní pozornost. Jím především mělo by být jasno, jakou překážkou pro mezinárodní styky je mnohojazyčnost, jakou brzdou pokroku je nutnost, věnovat čas, energii a peníze na učení se mnoha jazykům, místo na vzdělávání věcné, odborné a vzdělání v jazyce mateřském. (Esperantista — 1947.)

Buhr F.:

Posíláme novinám zprávy o esperantském hnutí a jeho nových úspěších atp. Je důležité, aby v názvu takových zpráv nebylo slovo „esperanto“, protože jsou čtenáři, kteří úmyslně nechťejí nic slyšet o esperantu ani čísti o

něm. Takové můžeme zachytit jediné zajímavým názvem článku, z jehož obsahu teprve na konec se dočtou o významu esperanta. (Informilo — 1934.)

Čejka T. R.:

Ať si někdo nemyslí, že esperanto bylo v té době (a vůbec i dnes) na zbohatnutí. Naopak — dnes vidím, že to, co jsem tehdy ve svých finančních poměrech podnikal, lze nazvat bez nadsázky šílenou odvahou. Ještě dobře, že mládí nebývá tak ustarané jako stáří. (La Progreso — 1930.)

Dandová L.:

Když čeští esperantisté se přihlásili k spolupráci v zahraničním Odboru svatováclavském, byli již předem přesvědčeni, že esperantská propaganda obrátí pozornost zahraničních přátel k naší milované vlasti, avšak skutečnost daleko předčila veškerá očekávání. (Přehled pro čtenáře sv. Václava — 1929.)

Echtner V.:

Naše hnutí nevidomých zapojilo se již dávno před poslední válkou na světovou organizaci slepců a bralo účast na jejich pracích a výsledcích. Význam takové spolupráce nelze podceňovat. (Svět nevidomých — 1946.)

† Eiselt J.:

Právě nyní, kdy počínají nejvážnější světské korporace opravdově přemýšlet o tom, aby se esperanto prohlásilo pomocným jazykem a kdy se mají učiniti rozhodné kroky k tomu, aby bylo uvedeno do škol jako řádný, aneb aspoň mimořádný předmět vyučovací, právě nyní potřebujeme mít co největší počet zkoušených učitelů pro tento jazyk. (Esperantský zpravodaj — 1922.)

Fanta K. Ing.:

Na světovém festivalu mládeže činí dorozumění mezi příslušníky různých národů veliké potíže. Tito ve styku mezi sebou, jakož i v obchodech a restauracích neuvítají k tomu účelu ani latiny ani esperanta, nýbrž — podle zprávy Čs. rozhlasu ze dne 10. t. m. — dorozumívají se většinou velmi primitivně — posunky. (Stráž severu — 1947.)

Filíp J.:

Kdyby všichni lidé znali esperanto, pochopili jeho cíl a význam, učinili by velký krok k uskutečnění světového míru. (Vpřed — 1948.)

† Fridrich R.:

Dokud se budou vzdělání lidé tak pohodlně stavět k novým myšlenkám, půjde pokrok lidstva rychlostí menší než hlemýžď. Vidí-li člověk cíle myslí a průměrné iniciativy utěšený vzrůst esperantismu, nemůže čekati, až esperantisté se vyskytnou i u Samojeďu a kamerunských černochů, nýbrž bez váhání — se esperantu naučí a počne je propagovat. (Český esperantista — 1911.)

Fousek J. dr.:

Pro t. zv. právo mezinárodní mělo by zavedení esperanta nedocenitelný dosah. Tak zvané mírové konference, na nichž se stanoví právě tyto normy za účasti zástupců všech států, měly by mnohem větší úspěch, kdyby se pořádaly jedním jazykem. (Časopis českých esperantistů — 1909.)

Ginz O.:

Nesmíme zapomenouti na nejjednodušší užití esperanta ve stycích filatelistů, pro které znamená tento jazyk cenou pomůcku. (Esperantský zpravodaj — 1923.)

Havránková M.:

Vím, že všude na světě jsou lidé dobří a nedobří. Měla jsem však to štěstí, že jsem se za celých šest týdnů v Holandsku s nedobrymi vůbec nesetkala. Všichni byli laskaví, přívětiví, ochotní. Ovšem byla jsem mezi esperantisty, jejichž vlastností je přijímatí hosty přátelsky. (Hlas lidu — 1947.)

Hromada R.:

Jedním z důvodů, proč esperantská tvorba slov je nám, Slovanům, tak sympatická, je možnost přímého odvozování sloves ze jmen podstatných. Jako česky odvozujeme od podstatného jména „král“ sloveso „kralovati“, tak i v esperantu možno říci: reĝo — reĝi. V esperantu je ovšem tato možnost daleko hojnější a skýtá nám možností stručných a přece výstižných forem i tam, kde v češtině vhodná slova ze stejného kmene nemáme. (La Progreso — 1932.)

† Janalíková A.:

Hnutí esperantské není u nás dosud rozšířeno tou měrou, jak zasluhuje. Dělalí se dosud vtípy a úsměšky na ty, kteří se esperantem zabývají, poněvadž většina se jim ještě nezabývá. Není vždycky dobré jen to, s čím souhlasí většina. (Ženský obzor — 1912.)

Kamarýt S. dr.:

Když naše hnutí začínalo, bylo pokládáno většinou za utopistické a zcela mimo okruh vědeckého zájmu. Proto byla mu velmi vítána slova uznání od kohokoliv, kdo vynikl v některém oboru veřejné činnosti. Nyní je postoj hnutí k oficiálním autoritám podstatně změněn. Teoretický souhlas není zvláštností, spíše je pravidlem. Je nám ceněn, ale není přeceňován. Dodáváme současné civilisaci kladný prvek, jsme v ní včlenění jako jedna ze samostatných složek, jejíž hodnota plyne z ní samé. (La Progreso — 1932.)

Kilian T.:

Myšlenka (umělého jazyka) byla tak smělá, že nelze nikomu ani zazlívati pochybností o možnosti jejího uskutečnění. Nutno uvážiti, že jeden jediný člověk chce vytvořiti, co rostlo a organicky se vyvíjelo po tisíciletí: jazyk. (Esperanto a jeho tvůrce — 1935.)

Kořínek J.:

Esperantisté pronikli do všech společenských tříd a do všech koutů světa — a ejhle jazyk — podle zjištění prof. dr. I. Lapenny na posledních kongresech stále ucelenější, ve výslovnosti jednotnější a výrazově bohatší. (Esperantista — 1949.)

Krausová M.:

Je velký rozdíl v tom, jak se někdo stane esperantistou teď, kdy je esperanto uznáváno a známo ve veřejnosti aneb jak se lidé stávali esperantisty v době, kdy nebylo ještě, zejména u nás, dosti rozšířeno, a kdy se mnozí stali esperantisty za okolností často velmi romantických. (Legu kaj parolu — 1925.)

Kroužil V. Ing.:

Esperantem dostalo se lidstvu jednoho z neúčinnějších prostředků k snadnému přenášení myšlenek od člověka k člověku na celé zeměkouli. Esperanto tento úkol prakticky plní a není jeho vinou, nevyužívá-li se ho dosud tak, jak by toho v zájmu lidstva bylo třeba. (Esperanto, mezinárodní jazyk inženýrů — 1920.)

† Krumpholtz J.:

Úchvatná to zajisté perspektiva: Společný, jednotný jazyk dorozumivací nejen pro 150 milionů Slovanů a nejen pro Evropu, ale pro všech pět světadílů, jazyk zvučný, bohatý, vývoje schopný a snadný, neohrožující sverázností ani samostatností národů a jejich jazyků, nepodmaňující ani neodnárodňující, ale sloužící všem a vracející národům nesmluvitelným zase rty jedny. (Český esperantista — 1909.)

Kühnl E.:

Bylo by si přáti, aby za pomoci příslušných úřadů ČSR, jimž na informování ciziny záleží, ustavil se kroužek českých přátel esperanta, kteří by byli ochotní pravidelně zasílati cizím redakcím esperantským a svým dopisovatelům články a obrazy z naší vlasti. (Esperantský zpravodaj — 1921.) — Pozn. pis.: Tuto službu dnes koná náš Ústav esp. služby.

Lukáš M.:

Zbavme se předsudků, že tu snad běží o nějaký výtvarný umělý, vždyť poněkud uměle jest upravena také knižní forma kteréhokoliv jazyka, tedy i naší spisovné češtiny. (Z úvodu ke knize „Hovoříme esperantsky“ — 1947.)

Malík A.:

Podáme si s bratry Slováky ruku ke spolupráci za jedním cílem: za vítězství světového smíření všech národů, jak o tom snil náš učitel národů J. A. Komenský a jak si to přeje ze srdce všechen pracující lid světa. Otevřete cestu esperantu, otevřete cestu srdce k srdci! Zmizí starý svět. Zavládne nový mír na zemi, v němž nesmí být béd. (Esperantista — 1947.)

† Marek K. MUDr.:

Je jistě více než trapné, když na mezinárodním sjezdu vědeckém není připuštěn za jednací jazyk žádný z jazyků slovanských. Byla ve vědeckém světě doba, kdy tuto funkci zastávala latina, ale ta doba již minula, a otázka pomocného jazyka dorozumivacího — i pro svět vědecký — je dnes již rozřešena. Co nás může těšit je, že uskutečnitелеm této myšlenky byl též lékař dr. Zamenhof. (Věstník českých lékařů — 1934.)

Mařík L.:

Já si nedovedu svůj život ani představit bez esperanta, jemuž holduji od svého 14. roku, kdy jsem se jako student naučil sám této řeči. Ani mě už nepřekvapuje, vyjde-li můj článek, otištěný esperantsky, v Bulharsku, a brzo nato dánsky v kodaňském deníku. (Lidová demokracie — 1948.)

† Neužil A.:

Pomocným jazykem mezinárodním by lidstvo získalo o sílu víc a nic by neztratilo z bohatství, které mu podávají důležitě jazyky velikých národů, kterým by se dále mohlo vyučovatí za cílem mnohem užitečnějším. (Ruch — 1920.)

Pech J.:

Jsmo přesvědčeni o veliké ceně mezinárodní řeči, vstoupili jsme do hnutí esperantistů, hlásíce se o podíl na společné práci. UVědomili jsme si, že má-li esperanto zvláště, musí být pro ně získány široké vrstvy lidové — dělnictvo. Předpokládali jsme, že socialistické dělnictvo, mezi nímž je nezlomná touha po vzdělání, uchopí se co nejrychleji tohoto nového prostředku vzdělávání, bude-li mu podán způsobem přijatelným. A ve svých předpokladech jsme se nezklamali. (Turistický obzor — 1916.)

Pitlík A. dr.:

Čeští dopisovatelé zaplavili esperantský svět statisíci pohlednicemi, kde s esperantským pozdravem rozléto se do světa množství správných informací o českém národě, jeho kulturních a politických snahách. V nejzapadlejších městech a vsích nejdlejších států, a to i zámožských, sejdete se dnes s obrazy českých měst a krajů, sokolských sletů atd., jež zaslali tam čeští esperantisté. (Esperantský zpravodaj — 1921.)

Procházka K.:

Hlavní podmínky, na jejichž základě jediné je možno řešiti otázku řeči mezinárodní, jsou dvě: jednak silné národní sebevědomí a rozumná sebeúcta, jednak jasné poznání mezinárodnosti přčetných otázek, množících se každoročně, ba každodenně. (Časopis českých esperantistů — 1909.)

Pumpř T. dr.:

Mnoho samideánů, kteří se pokoušejí o myšlenkový projev v řeči vázané, ušetřilo by si leckterou svizel a tápání, kdyby si osvojili teoretickou znalost základních po- uček uznané poetiky. Pamatujme však, že básnictví není věci matematiky a rýmovníku, nýbrž intuice a talen- tu, a že dobrý rým ještě není dobrá báseň. (Ligilo — 1939.)

Pytloun F.:

Chcete-li pracovat pro mír, pro štěstí a naprosté dorozumění lidí všech národů světa, pak se staňte členy velké rodiny esperantské, jejímž odznakem je zelená pěti- cípá hvězda. (Esperanto, Hradec Králové — 1947.)

Rajchlová B.:

Jedním z hlavních činitelů o uskutečnění míru je zavedení mezinárodního jazyka do škol celého světa. Za půl století nebude moci nikdo pochopit, jak se mohly pořádat důležité konference odpovědných státníků, kteří si navzájem nerozuměli a musili se spoléhat na tlumočníky. (Jiráskův kraj — 1948.)

† Rosický V. dr.:

Je tedy velmi žádoucí, aby záhy nastalo vyrovnání mezi řeči učenců a mezi řeči národními, aby esperanto nastoupilo dědictví latiny mezi učenci, aby tito dorozumívali se mezi sebou esperantem, a věda aby se i nadále pěstovati mohla jazyky národními a tak zůstala přístup- na i lidu. (Časopis českých esperantistů — 1909.)

† Schulhof S. dr.:

Když jsem se před lety naučil esperantu, když jsem poznal, jak se mi otevírá celý svět, mohl jsem jen natáhnout ruce, abych zachytil to, co pro mne bylo dříve jen abstraktním pojmem. Čeho všeho se již dosáhlo tím ča- rovým proutkem, kterým je esperanto! (La Progreso — 1918.)

Sklenčka O.:

Starejte se o svého následovníka! To budiž jedna z prv- ních vašich starostí. Nebudte pyšným při pomýšlení — bohužel příliš často pravdivém — že když vy odejdete se svého místa, esperantské hnutí tam zanikne. (Terito- ria tribuno — 1926.)

Slanina A.:

Kdybyste se esperantu naučili, aniž byste ho využili ve svůj prospěch, ať duševní nebo hmotný, mařili byste uče- ním čas. Nikdo není tak učený, aby mohl přezíratí před- nosti esperanta, a nikdo není tak nevědomý, aby nemohl z něho těžit k svému prospěchu. (Verda voĉo de Doksy — 1948.)

Staněk F.:

Zamenhof sám, jako praktický člověk, dobře věděl, že důkazy, opravňující schopnost jazyka se stanoviska filo- logického, jsou základem celého hnutí. Tak chápeme, proč věnoval takovou pozornost esperantské literatuře, jejímž zakladatelem sám byl. (Progreso — 1935.)

† Stejskal S.:

S vnitřností sobě vlastní chápe nevidomý hluboký vý- znam snahy zavést a rozšířit po světě jazyk, pomocí kterého by lidé tam, kde jazyk mateřský nepostačuje, mohli se snadno a přesně dorozumívat s příslušníky rú- zných národů, aniž by znali jejich mateřštinu. (Jitřenka — 1916.)

Svačina F. K.:

Chceme-li však mít esperanto ve školách, musíme se především starat, aby získalo přívržence, a to přívržence horlivé mezi naším učitelstvem. Najdeme-li učitelstvo v předních řadách průkopníků esperanta, nebude možno, aby i nadále zůstaly brány škol esperantu uzavřeny. (Časopis českých esperantistů — 1909.)

Šilba F.:

Celkem lze říci, že esperantské hnutí mezi dělnictvem pozvolna nabývá půdy. Jest načase, aby i český dělník za nových sociálních poměrů věnoval otázce jazyka me- zinárodního, otázce zvláště pro něho tak důležité — ví- ce pozornosti a vynasnažoval se, aby své cizí druhy v tom- to směru brzo dostihl. (Esperantský zpravodaj — 1921.)

† Tittl B.:

Jsmo přesvědčeni, že celé obce našich čtenářů — po- kud jsou občany Čsl. republiky, stejně s námi si přeje, aby náš stát zavedením esperanta do svých škol se stal prvním praktickým řešitelem ideje, v níž spočívá jeden z největších pokroků lidstva. (La Progreso — 1919.)

† Vávrovský J.:

Tito policisté (esperantisté) dosvědčovali sami, jak je mnohdy těžko udílet potřebné informace cizincům, když se s nimi nemohou dorozumět. Proto je pochopitelné, že myšlenka zavedení esperanta do veřejných služeb u poli- cie, četnictva, na drahách, poštách a vůbec u veškeré dopravy věnují státy pozornost. (Bezpečnostní služba — 1935.)

Vítek J.:

Bohužel, Zamenhof musil umřít uprostřed válečné vřa- vy první světové války, nedočkav se slunka opětovného míru. Jeho hnutí však roste rok od roku. Přišla druhá světová válka, ale esperantské hnutí žije a vzkvétá. (Es- peranto, Hradec Králové — 1948.)

Vlčková B.:

Co brzdí úspěch naší práce? Většinou jsou to — divte se! — právě nadšení samideáni, kteří horlivě propa- gují esperanto při každé příležitosti, ale nevěnují tolik času a námahy tomu, aby se mu dobře naučili. (Esperantista — 1947.)

Vondroušek J.:

Esperanto je více než jazyk, je to přátelství, účinnost, snášenlivost. Esperanto povede k větší nezávislosti jak u jedinců, tak u národů. (Cirkulář z r. 1949.)

† Votrubec F.:

Ústní a písemný styk mezi občany a poštovními úřed- níky je mnohdy zdoluhavý a obtížný, zejména jsme-li v ze- mi, jejíž jazyk dobře neznáme. Jak tu prospívá espe- ranto — o tom máme již mnoho důkazů, kterých stále přibývá. (Poštovní obzor — 1925.)

23. III. 1950.

Julie Šupichová.

EDZIGFESTA KANTO (UŽ MOU MILOU ...)

Traduklis Dr Tom. Pumpř

*Mian karan oni blanke vestas ...
Fine vi mia estas, o amatin'!
Ne! Ankoraŭ via mi ne estas,
panjo, panjo havas min.*

*Jam la kara de l' altaro venas ...
Fine vi mia estas, o amatin'!
Jes, jes! Mi jam al vi apartenas,
kaj jam ne plu al patrin'.*

NI LEGIS

El popola Ĉinio. Monata informbla bulteno, eldonata de la fremdlingva eldonejo, Redakcio kaj admin. 26 Kuo Hui Chiech, Peking. Unua numero aperis en majo. Jurnalformata, 8 paĝoj, kun tre interesaj artikoloj pri la nova Ĉinio. Ni citas: Maja tago en popola Ĉinio, Laboristoj penegas konstrui novan Ĉinion. Almozulo fariĝas distriktestro, Popola eduko en popola Ĉinio, Movado por nova rekordo en produktado, Nova vivo de liberigitaj prostituitinoj en Pekino, Virinoj en nova Ĉinio, Vidvino Tjen gardis siajn kukurbojn, Nova tipo de kampula gastejo, kvar lirikaj poemoj. La traduklingvaĵo estas ĉie tre bona. Enestas ankaŭ bildoj, ĉinoj ja estas majstroj pri desegnado, la plej trafa inter la 3 bildoj de tiu ĉi numero ŝajnas al ni „Balotado per faboj“ de Ku Ĉun. La tuta kajero estas pruvo, kiom vigla fariĝis vivo en Ĉinio post ĝia liberigo. Ankaŭ la dua kajero estas egale interesa kaj instrua.

Popola mondo, oficiala organo de Sanhaja Esperantista Ligo (P. O. Kesto 636), komencis aperadi en januaro 1950 post 12 jaroj de kontraŭvola silentado, monate en belaj kajeroj po 24 paĝoj kaj kovrilo (19×26 cm), en la ĉina kaj Esperanto. La reapero de tiu revuo mem estas tre konvinka pruvo de forto de la nova vivo en popoldemokratia Ĉinio. Ni citu el la tria numero kelkajn versojn el poemo „Al Stalin“, verkita de Aj Ĉing, tradukita de S. J. Zee. La poemo havaj 66 strofojn kvarversajn:

La pens' Stalina
nutras la tutan homaron;
la am' Stalina
superas eĉ la maron.

Popolo kantas Stalin,
sed laŭdon al Jehov' ne diras,
ĉar ne atendas kompatemon,
nek paradizon ni sopiras.

Popolo kantas Stalin,
ĉar vi fidelas al popolo,
viaj plej brilaj aĝoj la ideon
Leninan jam plenumas kun rigoro.

Kiel venkos nia afero? „Ni estas konvinkitaj, ke nia afero ne venkos per la neŭtralaj metodoj, kiuj apogas sin, ĉu nur sur la lingva kampo, ĉu sur agitvortoj, kiaj ekz. „enkonduko de Esperanto en lernejojn“ aŭ „akceptigo de Esperanto al registaroj“. La fondintoj de SAT ĉiam asertis, ke la decido ne venos de altaj instancoj, de aŭtoritatoj, sed ĝi venos de malsupre, el la simplaj homoj, el la kreota popolo esperantista. Ni fidas al latentaj fortoj, kiun entenas la ideo de universala lingvo; ĉi lastan meti je servo de nova homara kulturo per konstanta aplikado, ne konsiderante la prestiĝon de naciaj lingvoj, tion ni opinias la plej trafa propagando. La rezultatoj pravigas nian opinion.“ Ni plene konsentas kun tiu ĉi opinio de Glodo en Sennaciulo, marto 1950.

Poŝtkarto postulanta en germana kaj esperanta lingvo la reheimigon de la sudetgermanoj (eld. Br. Gahler, Glinde-Hamburg, Sandkamp 22). Ni bedaŭras, ke Esp-o estas metata je la servo de naciistaj aspiroj! (Sennaciulo el februaro 1950, en „Recenzoj“).

Pri UEA kaj SAT: La kongreso en Bournemouth estis tiu de UEA; la pariza unuiĝis la prolet-esperantistojn (SAT). Iuj bedaŭris la skismon, kiu okazis 1921 en Praha, kie la esperantistoj socialisttendencaj (en la plej larĝa senco de tiu ĉi termino) disiĝis de l'ĉefa amaso de la movado, kiun ili titolis kiel „burĝan“ kaj kiun prefere konvenus nomi neŭtrala. Nia opinio tiu ĉi disiĝo estis fruktodona, ĉar ĝi donis al la esperantista propagando en la laboristaj organizoj resonadon, kiun grupigo ekstere staranta, mal multe familiara kun la laborista menso kaj kun la socialistaj kaj sindikatistaj tradicioj, neniam estus povinta atingi. Nuntempe la du movadoj laŭforte estas preskaŭ egalaj; ili kunlaboras senkverele sur la lingva tereno, kaj la personaj rilatoj inter iliaj gvidantoj estas ĝenerale bonaj. (L. Laurat en franclingva kooperativa studrevuo nov.-dec. 1949, citita en Sennaciulo feb. 1950.)

Latino kiel internacia helplingvo? En Nordrejn-Vestfalio klerikaj rondoj instigis kaj sukcesis fari la latinan lingvon fundamento de lingva instruado. Samtempe ili propagandas fari la latinon internacia helplingvo. Ĉu tiu ĉi lingvo estas taŭga tiucele? Cito de artikoleto (Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung, Stuttgart, n-ro 93) pri la ekesto de nova papa encikliko sub titolo „Horaco ne plu helpas“ elmontras ĉion necesan: „La plej grandan malfacilon en encikliko traktanta problemojn de la nuntempo kaŭzas ĝia traduko latinan! Nek Vergilo nek Horaco konis konceptojn kiel „ŝtatigado“, aŭ „socialismo“, aŭ „klasbatalo“. Lia kardinala moŝto (Bacci) ja, kompilis tutan vortaron de ne-tradukeblaj vortoj: En tiu ĉi leksikono oni trovas por batalĉaro „tormentum belli“, por komunismo „bonorum aequatio“; la nigra merkato estas tradukita per „annona escandefacta“. Kiam respubliko estis tradukita per „populare rei publicae regimen“, la komunistoj tute ne estis kontentaj, sed pli vere indignitaj, ke „ankaŭ Vatikano nun faras paŝon maldekstren“... (Sennaciulo, jan. 1950.)

Efiko de anonceto. Svisa Espero en sia n-ro 3/1950 parolas pri anonco, publikigita de juna sviso en Heroldo de Esperanto. Rezultis 44 alskriboj, el kiuj 22 el Ĉeĥoslovakujo. S. E. aldonas: Okulfrapa ŝajnas la fakto, ke la duono devenas el ĈSR, kio pruvas la efikegan agmanieron de la tieaj ĝesamideanoj kaj la praktikan disvastiĝon de Esp. (O. G.)

Parolado pri ĉeĥa poezio en norvega Bergen. Kvankam malfrue, ni ne deziras preterlasi mencion de artikolo, kiun ni retrovis nun en n-ro 1/1949 de Norvega Esperantisto. La Esperantoklubo de Bergen aranĝis la 12-an de decembro paroladon de Kjell Offerdal pri ĉeĥa poezio. Li precipe pritraktis la poemaron „Bukedo“, kiu aperis en Esperanto. Fine Offerdal legis norvegan tradukon de unu el la poemoj. (O. G.)

Propaganda vizito de dro Lapenna en Islando daŭris 5 semajnojn (de 1-a marto 1950). Prezidanto de la societo de Reykjavik Magnus Jonsson organizis diversajn kursojn, internajn prelegojn, kunvenojn, vizitojn al administraj kaj klerigaj aŭtoritatoj. La gazetaro kaj la radio multe interesiĝis pri nia afero. Okazis ankaŭ pluraj publikaj prelegoj en Reykjavik, Akranes, Haffnarfjörður, Sellfoss, centoj da homoj aŭskultis ilin. En Islando nun funkcias la Federacio kaj kvar societoj, entute iom pli ol 200 organizitaj ĝesperantistoj. Sed en la lando troviĝas ankoraŭ ĉirkaŭ 500 ĝis 600 neorganizitaj esperantistoj. Dum la prelega Lapenna-kampanjo minimume 100.000 personoj — do du trionoj de la tuta loĝantaro — ricevis la necesajn informojn kaj povis konvinkiĝi pri la graveco de nia lingvo. (Laŭ Esperanto el junio.)

Ekonomia Egaleco estas bulteno de „Internacia Asocio Bellamy“, pledanta por socialaj reformoj sur bazo idealisma. Neniu komunisto instruita de dialektika materialismo povas konsenti kun iliaj metodoj (pro netaŭgeco) nek kun ilia celo (pro nebuleco).

Skribu al Norvega radio! Se vi interesiĝas pri Norvegujo kaj deziras aŭdi pli multon pri ĝi, skribu tuj al Norvega Radio, Suhmegate 23, Oslo kaj petu disaŭdigon en Esperanto. Vian peton bonvolu prudente motivi, sed agu senprokraste!

Mejloŝtono 1950 estas nederlanda ekspozicio en Arnhem en majo-aŭgusto, altnivela socia fano por kiu Arnhem oferis la parkojn kaj konstruis pavilonojn. La ekspozicio uzas ankaŭ Esperanton por sia propagando kaj akceptas esperantistojn esperantlingve. Informojn donas la ekspozicia kancelario en Jansbinnensingel 20, Arnhem.

Aktivismon en Esperantujo provis taksu nia ĝen. sekretario J. Mařík en Heroldo de E. 1. VI. El liaj konstatoj kaj konsideroj rezultis sekvanta tabelo de landoj laŭ esperantista aktiveco de tieaj esperantistoj kaj sinteno de publikaj aŭtoritatoj al nia movado: 1. Ĉeĥoslovakio, 2. Bulgario, 3. Svedlando, 4. Nederlando, 5. Aŭstrio, 6. Danlando, 7. Francujo, 8. Japanio, 9. Granda Britujo, 10. Germanujo okcidenta, 11. Pollando, 12. Brazilio, 13. Svislando, 14. Hungario, 15. Usono.

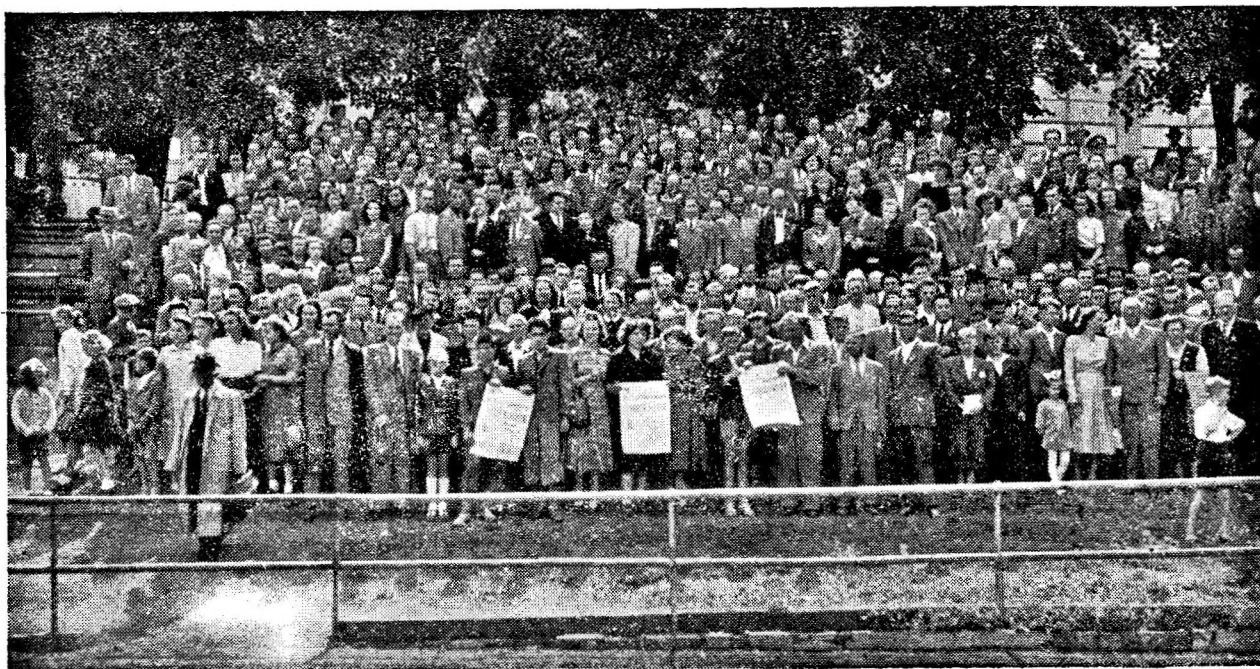
Bildo de plua el ĉefaj kunlaborantoj de la Verda stacio, ĉefreĝisoro de Ĉeĥoslovaka Radio Josef Bezdiček kun asistanto aperis en Heroldo de E. el 16. V.

En „La Juna Vivo“ el jun. 1950 ni trovas artikolon de juna samideano Bohumil Slavík el Turnov pri drosero, kiun li trovis kaj kulturis.

El estrara raporto de Sveda E. Federacio 1949 en La Espero el majo-junio ni enskribu la nombron de la membraro 1650, inter ili 1302 apartenantaj al 59 lokaj grupoj, 348 individuaj, kaj prelegvojaĝojn de egipto Tadros Megali el Cairo kaj finno Vilho Setälä.

Uno's Great Need: An international Auxiliary Language. 16,000,000 People Want Esperanto. Will New Zealand help? By A. J. Sinclair. (Rotario Klubo de Te Awamatu, New Zealand). — 20paĝa anglalingva broŝuro tre konvinke pledanta por Esperanto. Estas aldonita artikolo de Ivo Lapenna pri la Bournemouth-kongreso el „Suda Stelo“ esperantlingva kaj ĝia anglalingva traduko. Tre imitinda speco de propaganda broŝuro.

En Venezuelo komenciĝis movado, en Caracas estis fondita Venezuela Esperanto-Asocio sekve de agado de Tibor Sekelj, „UEA-vojaĝanta delegito“. Laŭ lia raporto en Boletín ECO (feb.-marto 1950) „du cirkonstancoj tre favoras la vivon de ĵus fondita organizo. La unua estas, ke grava loka societo kompleze cedis sian ejon por la societaj kunvenoj, La dua, la ĉeesto de proksimume 15 personoj, kiuj flue estras la lingvon. Ili estas plejparte eksterlandanoj, kaj konas la laboron en alilandaj movadoj... Tamen ekzistas ankaŭ cirkonstancoj, kiuj ege malfavoras la kreskon kaj fortiĝon de la movado en tiu ĉi lando. Venezuelo estas tre riĉa lando pro la grandskala produktado kaj eksportado de petrolo. La laboro estas bone pagata kaj fantazie grandaj sumoj iras de mano al mano. Pro tio la ebleco riĉiĝi en kelkaj jaroj iĝas la homojn labori ĝis 14 horojn tage, post tiu laboro ili estas korpe kaj spirite elĉerpitaj sen emo okupiĝi pri idealismaj movadoj. Sekve ne ekzistas inter samideanoj kutimo pri kluba laboro, kaj jen estas la ĉefa danĝero por plua progreso.“

Grupo de kongresanoj en Brno la 28-an de majo 1950

Raymond Schwartz: NUR EPITAF^m ATESTAS

*En centro de Eŭropo
landeto trovas sin...
Ho, ploru, filantropo,
pri batoj de l' destin'!*

*Ĉar dum rikoltsezono
ĝi plaĉis al najbar',
ĉi tiu, zon-post-zono,
ĝin manĝos sen erar'!*

*Li prenis unu zonon,
kaj duan — ankaŭ tri,
kaj sentis la bezonon
ankoraŭ preni pli.*

*Al lupu ne sufiĉas
pecetoj de biskvit',
ĉar pli kaj pli grandiĝas
dummanĝe l' apett'!*

*En centro de Eŭropo
landeto trovas sin...
Nun eĉ per mikroskopo
vi ne plu vidas ĝin.*

*Nur epitaf' atestas
en la geografi',
ke plu nenio restas
de Ĉeĥoslovaki'!*

*Sed iam ĝi revivos
el cin dro kaj ruin'
kaj tio ĉi signifos
la venĝon de l' destin'.*

*Vi povas korpojn ligi,
eĉ venki per pistol' —
sed ne enkatenigi
l' animon de popol'!*

El la nova libro de Raymond Schwartz La Ĝoja Podio Paris 1949 — la unusola negaja poemo en tiu ĉarma kolekto, verkita en 1939. La libro venis en niajn manojn nur hazarde.

Financa raporto de EAĈSR pri 1949

prezentita al la VIII-a kongreso en Brno 1950

Aktivoj

1. Kaso	36.50
2. Poŝta Sparkaso	26.226.—
3. Deponita mono	385.864.60
4. Bonhavo	15.970.30
5. Inventaro	17.459.70
6. Mono blokita dum la monreformo	14.509.90
7. Libro-vendejo	105.279.60
8. Transira aktivo	530.—
Sumo de Aktivoj	565.876.60
Instituto de Esperanto-Servo	376.300.—

Pasivoj

1. Diversaj kontoj personaj	44.572.30
2. Diversaj liverantoj	71.299.40
3. Bonhavo de la Instituto	10.434.20
4. UEA	17.381.70
5. Ekzamena komisiono	21.489.10
6. Radio-komisiono	6.394.70
7. Eldona fonduso a)	30.000.—
b)	79.246.—
8. Oficeja rezervo	74.000.—
9. Rezervo por dubaj bonhavo	1.668.50
10. Rezervo por nelikviditaj pasivoj	5.856.80
11. Kotizoj apartenantaj al 1950	4.376.20
12. Transiraj pasivoj	9.111.10
13. Havaĵo 1948	116.472.20
1949	73.574.40
Sumo de pasivoj	565.876.60
Instituto de Esperanto-Servo	376.300.—

Perdo-gajna Konto

1. Administro (oficejaj bezonaĵoj, presajoj propraĵoj, vojaĝoj, afranko ktp.)	36.808.—
2. Propagando (flugfolioj, Pojtko k. a.)	41.121.40
3. Gazeto Esperantista (preso, imposto, ekspedo, klišoj, redaktoro)	95.473.20
4. Amortizo de la inventaro	3.681.—
5. Eldona fonduso kaj Ekzamena komisiono	40.000.—
6. Kresko de la havaĵo en 1949	73.574.40
	290.658.—

Gajnoj

1. Kotizoj 1948 pagitaj en 1949	1.310.—
1949 de 3968 membroj	236.150.60
2. Donacoj	12.312.70
3. Procentaĵo por la deponita mono	9.896.70
4. Libro-vendejo	30.988.—
	290.658.—

KORESPONDI DEZIRAS

18-jara studento Kaichiro Fujihara, Hachihama, Okayama, Japanujo, kun student(in)oj, laboristoj kaj instruist(in)oj. Karol Mrowinski, ul. Matejki 14, Zgierz a. Łódź, Polujo, pri diversaj aferoj kun tuta mondo.

F-ino S. Slager, Vrouwestraat, Steenwijk, Nederlando.

F-ino An Bakker, Zilverlaan 78, Wolvega, Nederlando.

Instruisto J. M. Wopkes, Krimweg 8, Steenwijk, Nederlando.

Josef Vild, faka instruisto, Rokycany 116/II, dez. int. pm. kun ĉiuj landoj.

Jarmila Freibergrová, instruistino, Strašnice u Rokycan, kun tuta mondo kaj int. pm., pk.

La re-fondiĝinta Ŝanhaja Esperantista Ligo deziras interŝanĝi (po kvante preferinde) sian organon La Popola Mondo kaj la unuan volumon de Ĉina Antologio La Elektitaj Noveloj de Lusin por samvaloraj gazetoj kaj libroj kun ĉiulandaj esperantaj grupoj kaj individuaj esperantistoj. Ĉiaj materialoj kaj propagandaĵoj por la okazonta esperanto-ekspozicio en Ŝanhajo estas ankaŭ bonvenantaj. Por detaloj skribu al Ŝanhaja Esperantista Ligo, P. O. Box 636, Shanghai, China.

Centra komitato de Esperanto-Asocio en ĈSR:

Prezidanto: Adolf Malík, Praha XI, Kalininova 5

Vicprezidantoj: Pavol Rosa, Bratislava, Vlčkova 46

Rudolf Hromada, Praha VII, Sochařská 2

Dr Stanislav Kamarýt, Chotěboř 853

Ĝen. sekretario: Jarosl. Mařík, Praha II, Malá Štěpánská 9

Sekretario: Jarosl. Mířová, Praha XVIII, Na Ořechovce 42

Kasisto: Hedva Nováková, Praha II, Na Slupi 17

Librotenisto: Anna Bárochová, Praha II, Sokolská 17

Komitatoj: Marie Baldová, Praha II, Ke Karlovu 14

JUC Imro Havaš, Bratislava, Októbrové nám. 12

MUDr L'udovít Izák, Turč. Sv. Martin, Horvátova 12

Koloman Kiss, Bratislava, Nová Doba, I B 19

Jiří Kořínek, Brno 14, Drtinova 46

Ing. Ladislav Krajč, Čes. Budějovice, Žižkova 42

Ján Lamačka, Trenčín, Pod Sokolicami 1675

Václav Lorenz, Praha XII, Lublaňská 32

Alžběta Ozábová, Trnava, Kovosmalt 49

František Patera, Cheb, Britská 42

Magda Seppová, Nové Mesto n. Váhom, Malinovského 955

Antonín Slanina, Praha XVI, Nádražní 13

E. V. Tvarožek, Turč. Sv. Martin

Josef Vondroušek, Brno, Botanická 31

Vickomitatoj: Vlastimil Blažek, Olomouc, Dvořákova 36

MrPh Otto Hoffmann, Lipt. Sv. Mikuláš, Štúrova 14

Dr Koloman Chovan, Prešov, Stalinova ul.

Theodor Kilian, Třebíč, Příčná 318

Mikuláš Novák, Svit 11, Slovensko

Josef Reiser, Plzeň, Krajská správa spojů

Vladimír Slaný, Ostrava XI, Kutuzovova 29

Karel Šolc, Mladá Boleslav, Železná 41

Jozef Tichý, Bratislava, Mamátejova 3

Komitatoj delegitaj de la lokaj grupoj laŭ § 16 c:

Václav Dušek, Hradec Král. I, Šafaříkova 581

Ant. Janoušek, Praha XII, Americká 9

František Kastner, Plzeň, Papírnická 2

Eva Nývltová, Praha XI, Českobratřská 1

František Pytloun, Hradec Král., Zamenhofova 1010

Kontrola Komisiono:

František Buhr, Praha XVIII, Bělohorská 187

B. Reháčková, Praha XI, Tomkova 25

Jan Valeš, Praha II, Na Poříčí 42

Vicmembroj de Kontrola Komisiono:

Václav Král, Praha XIII, Smetanova 14

Václav Špár, Doksy, Městská spořitelna

SCIIGOJ

Gramofondisko Melankolio (30 cm diametro) estis eldonita de Ĉs. Gramofon-Uzinoj okaze de la Brno-kongreso. Ĝi surhavas tri esperantlingvajn kantojn: „Nur migri“ de Julio Baghy, „Aŭtuno venas“ de Božena Studničková kaj „Melankolio“ de Karolo Pič. Melodiojn komponis profesoro Vilibald Scheiber. Kantis ilin Josef Válka, pian akompanis la komponinto. La eldono de la disko estas grava faro. Ĝi kostas 60 Kčs kaj estas ricevebla ĉe Gramofonové závody en Praha XII, Vocelova 4 aŭ ĉe nia librovendejo.

• **Esperanto-tekstoj de famaj arioj kaj kantoj**, kantitaj dum nia nunjara Esperanto-kongreso en Brno, 16-paĝa broŝuro, haveblaj por 6 Kčs ĉe Librovendejo de EAĈSR.

Adreso de nia Asocio. Ni malmendis la poŝtfakon Praha 7/7075 kaj la sola adreso de nia Asocio estas: Malá Štěpánská 7, Praha II. Se vi deziras ion rekte de iu funkciulo, uzu lian privatan adreson laŭ la listo sur paĝo 54.

Tiun ĉi numeron ni eldonas kontraŭ nia kutimo ankoraŭ kun dato de julio, por ke la jam kompostita materialo ne tro malaktualiĝu. Tial venonta numero (la 8-a) aperos kiel numero oktobra en unuaj tagoj de tiu monato.

Universala Esperanto-Asocio

Kiam en j. 1907/8 la movado estis skuata pro la ido-krizo, ĉar proponoj pri lingvaj reformoj ne trovís aprobon de plimulto da esperantistoj sed tamen elvokadis pasiajn disputojn, kiuj minacis, ke multaj aktivuloj foriros el la movado, aŭdiĝis konsiloj: „Ni ne diskutu pri la lingvo, ni uzu ĝin!“ Ili estis diritaj jam en la kongreso Genevo 1906, sed plej klare tiu ĉi ideo estis esprimita en la gazeto „Esperanto“, aperanta depost junio 1905 kaj de 1907 eldonata kaj gvidata de H. Hodler (1887—1920) en Genevo. Por efektiviĝi tiun ideon estis fondita la 28-an de aprilo 1908 Universala Esperanto-Asocio, kies celojn fiksis provizora regularo aperinta en „Esperanto“ la 1. V. 1908, jene:

1. Sub la nomo Universala Esperanto-Asocio estis fondita Asocio, kies celo estas la plifaciligado de la ĉiuspecaj rilatoj inter diverslingvanoj kaj la kreo de fortika ligilo de solidareco inter ĝiajn anojn.

2. La sola lingvo oficiala de UEA estas la lingvo Esperanto, tia, kia ĝi estas difinita per sia literatura kaj teknika verkaro. Konsekvence la UEA neniel enmiksiĝos en lingvaj diskutoj.

3. La UEA estas absolute neŭtrala rilate al religio, politiko kaj nacieco.

„Esperanto“ fariĝis oficiala organo de UEA. Celojn kaj metodojn de laborado klarigadis en serio de artikoloj Théophile Rousseau (1876—1916) kaj la resonado inter esperantistoj estis edifanta. Estis kreita reto de „delegitoj“ (post forlaso de origine proponita titolo „konsulo“), kiuj deklaris sian pretecon respondi petojn pri informo kaj al aliaj servoj. La unua Jarlibro, aperinta antaŭ kongreso en 1908, enhavis liston de 206 delegitoj, kaj 62 Esperanto-oficejoj en 249 lokoj de 23 landoj. Pagintaj membroj estis 1223. La provo sukcesis. Prezidanto estis Anglo H. B. Mudie (1908—1916), organon redaktis Hector Hodler, ĝi aperadis ĝis 1914 dufoje monate kun preskaŭ matematika reguleco. La enhavo de la gazeto estis lerta miksaĵo de tagaj kaj Esperantistaj okazintaĵoj. Ĉiam estis videbla tendenco atentí sociajn problemojn kaj ĉiam reveni al la ĉefa ideo: harmonia kunlaboro de ĉiuj popoloj per Esperanto. La Asocio kreskis rapide. Ĉefaj kunlaborantoj de Hodler estis tiam lia amiko el infanjaroj Ed. Privat, fondinto de la gazeto Paul Berthelot kaj Ed. Stettler, poste notario en Bern, kiu vivis 1909—1911 en Genevo. En 1913 eniris en la UEA-oficejon Hans Jakob, kies persisto scios tratabali ĉiujn venontajn krizojn de la nova Asocio. La vivo de la Asocio baldaŭ estis tre vigla, praktikaj servoj plenumataj estis rimarkindaj laŭ nombro kaj laŭ kvalito. La sperto konvinkis la gvidantojn, ke ne estas utila principo granda membro-nombro kun minimuma kotizo kaj en 1912 estis farita „financa reformo“ de Stettler, laŭ kiu ĉiu membro ricevas Jarlibron por deca kotizo. En 1914 estis jam 7233 pagintaj membroj. Do la eksplodo de la mondmilito trafis UEA en la plej bona evoluo. Estis necese adaptiĝi al la nova situacio.

„Esperanto“ ĉesis provizore eliradi, sed la oficejo daŭrigis sian funkciadon proponinte sin al perado de informoj inter perdiĝintaj civiluloj kaj pri militkaptitoj. Alvoko, kiun delegitoj publikigis en 30 ĵurnaloj diverslandaj, kaŭzis alfluon de korespondantoj en Genevon. En aŭgusto 1914 alvenis 181, en decembro de tiu jaro jam 7181 leteroj. En 1915 estis sumo da ricevitaj kaj senditaj poŝtaĵoj 97.415. Kreiĝis frupo de ĉirkaŭ dek bonvolaj laborantoj, kies klopodado viŝis multajn larmojn de edzinoj kaj edzoj, filoj kaj patrinoj, amantinoj kaj amatoj. En 1915 reaperis la organo, en 1916 aperis Jarlibro.

Post la milito UEA baldaŭ reprenis siajn taskojn kaj estas ankaŭ ĝia merito, ke la movado baldaŭ restariĝis. Post nelonga tempo ŝajnis ne malproksima la celo: krei internacian fratularon, kiu helpados al si reciproke trans la landlimoj en ĉiuj bezonoj de honesta vivo. Post morto

de Hodler en 1920 transprenis redaktadon de „Esperanto“ Edmond Privat, prezidanto estis elektita en la j. 1920 Ed. Stettler, kies jurista sperto kaj homaj kvalitoj multon kontribuis al la movado. La membraro komence rapide kreskis. En 1920 estis 3845 kaj en 1925 jam 9424. La organo fariĝis pli ampleksa per aldonataj bultenoj. La Jarlibro, redaktata de H. Jakob, dikiĝis. Enhavis krom la adresaro diversajn tabelojn de ĝenerala intereso. En 1928 ĝi atingis 600 paĝojn. La servoj rapide kaj serioze disvolviĝadis. Delegitoj estis en 2000 lokoj. Sed baldaŭ malfaciloj aperis. La membro-nombro akirita en 1925 estis la plej alta, neniam UEA atingis la deziratajn 10.000 membrojn. La paco ne estis tiom firma, kiel ĝi aspektis post la packonferenco. Baldaŭ estis sentebraj baroj por transporto de ideoj kaj de varoj trans la limojn. Unuan fojon en Italujo. Krome komencis la naciaj asocioj, kiuj post la milito restariĝis en multaj landoj kiel organizantoj de propagando, senti kiel konkurencon tro intensan varbadon por UEA. Senrezerva kunlaborado estis escepto. Ofte aŭdiĝis plendoj. Krome preskaŭ en unusola lando, en Ĉeĥoslovakio, kies ĉefdelegito O. Sklenčka en Hradec Králové en 1928 akiris 1361 UEA-anojn inter 9095 de la tuta mondo. Sed tia modela kunlaborado estis escepto. Ofte aŭdiĝis plendoj. Krome UEA devis daŭre kalkuli kun deficitaj. Ĉefa kaŭzo de tiu nebona financa stato estis kurza haoso inter la diverslandaj monistemoj kondiĉata de tre diferencantaj prezniveletoj en la diversaj landoj. Aperis urĝa bezono nove aranĝi organizon de la movado kaj enigi en ĝin UEA kiel parton. Pri tio ni informos en aparta artikolo. Sed tie ĉi ni emfazas, ke institucio de delegitoj transvivis ĉiujn ŝanĝojn organizajn. Ĝi estas palpebla enkorpiĝo de tiu nebula sed nobla interna ideo. Jes: delegitoj proponas kaj efektiviĝas praktikajn servojn. Sed tial, ĉar ili kredas kaj fidis al tut-homaj idealoj.

Maksimoj de La Rochefoucauld

Proslulĝe „maximy“ slavneho francouzského moralisty bystrého ducha a vynikajícího stylisty François duc de La Rochefoucaulda (larošfuko) 1613—1680, přeložil do esperanta Gaston Waringhien (* 1901 v Lille), jeden z nejlepších znalců jazyka, jeden z redaktorů Plena Vortaro, který nyní pracuje na jeho novém rozšířeném a ilustrovaném vydání. Přeložil mnoho básní (Baudelaire, Hugo, Heredia, Heine a j.) s velkou věrností k obsahu, skvělou formou, umělym jazykem a s přesným přetlumočením citů i myšlenky. S Kalocsayem napsal Parnasa Gvidlibro. Maximy podávají obraz doby a jejího mravního zaměření jedinečně zhuštěným slohem:

1. Nek sunon nek morton oni povas fikse rigardi.
2. Okazas¹ pri vera amo kiel pri la apero de spiritoj: ĉiuj priparolas, sed malmultaj vidis.
3. La maljunuloj volonte donas bonajn instruojn por sin konsoli pri tio, ke ili ne plu kapablas doni malbonajn ekzemplojn.
4. Nenion oni donas tiel malavare kiel siajn konsilojn.
5. Kutime oni laŭdas nur por esti laŭdata.
6. Laj maliculoj² estus malpli danĝeraj, se ili havus nenian bonecon.³
7. Ofte ni pardonas tiujn, kiuj enuigas nin, sed ni ne povas pardoni tiujn, kiujn enuigas ni mem.
8. Jaluzo⁴ ĉiam naskiĝas kun la amo, sed ne ĉiam mortas kun ĝi.
9. Malmultaj scipovas⁵ esti maljunaj.
- 10 En la unuaj pasioj la virinoj amas la amanton kaj en la ceteraj ili amas la amon.

¹ Okazi stávatí se, díti se, s něčím; v esperantu místo k un je správné pri. Ĉesky by se řeklo „S pravou láskou je to jako se zjevováním se duchů“. ² zlomyslník; ³ dobrá vlastnost; ⁴ žárlivost; ⁵ umějí; téměř vždy lze přeložití uměti scii, ale v tomto případě scipovi je výraznější.

Pasis longaj kruelaj¹ 5 jaroj, sed ne finiĝis la milito kun la paco de Versailles (elp. Versajj) en 1919. Batalema kaj ĥaoso regis ankoraŭ en Eŭropo. Inter la vunditaj nacioj elstaris landlimoj novaj kaj malnovaj pli alte ol neĝaj montsuproj. Cenzuro, malpermesoj, pasportoj, ekonomiaj bariloj kaj spiritaĵoj² ne ĉesis laŭ trumpetsono, kiam haltis la terura pafmuziko de l'peza artilerio.

Daŭris malamoj. Egis³ antaŭjuĝoj. Doloris vundoj. Krue-
lis funebroj.⁴ Akris ĵaluzoj eĉ inter kunbatalintoj. Cie re-
volucioj aŭ kontraŭrevolucioj. Mona disfalo.⁵ Senlabor-
eco.⁶ Mizado. Malsato minacis popolojn. Tifo kaj gripo⁷
falĉis tra la amasoj.

En tia koto esperantistaro devis trovi sian unuecon.

Simile post ŝipa diskraĵo⁸ manoj elstaras, vokoĵ aŭ-
diĝas el rokoj de l'bordo: Ĉu vi saviĝis? Ĉu vi ankoraŭ
vivas? Mortis la Majstro Zamenhof, Carlo Bourlet,⁹ rek-
toro Boirac, Bolingbroke Mudie,¹⁰ Théophil Rousseau,¹¹
multmiloj da bravaj samcelanoj, falintaj en alia batalo ol
la esperanta. Kiel oni religus la delikatajn fadenojn de
tiu disrompita teksaĵo aranea, tiom ame kaj pacience el-
laborita per tuta generacia penado? Sajnis giganta klo-
podo.

Tamen, super tomboj kaj ruinoj, nova mondo naskiĝis
en suferoj. Ĉe l'horizonto ruĝa sange, eklumiĝis hela vek-
iĝo, malproksime sed radiante. Mortis unu civilizo.
Prepariĝis alia.

Jsoj to fadky ze stejné pojmenované kapitoly druhého
dilu Historio de la lingvo Esperanto, který vyšel 1927 u Ferd. Hirt & Sohn v Lipsku (200 stran). Prvý díl o době 1887 — 1900 vyšel 1912 (74 stran). Ed. Privat (nar. 1889 v Zenevě, prof. university v Neuchatel) je z nejlepších stylistů esperantské literatury. Esperantu se naučil jako gymnasista a založil r. 1903 s H. Hodlerem časopis pro mládež „Juna Esperantisto“. Jeho hlavní spisy: „Ginevra“, původní veršované lyrické drama, provedené 1913 při kongresu v Bernu, „La vivo de Zamenhof“, „Esprimo de sentoj en Esperanto“, „Interpopola konduito“. Autor populárních anglických učebnic a populární čítanky „Karlo“.

Poznámky k textu: ¹ krutý; ² clo; ³ eg-is nezvyklé, ale názorné vyjádření; byly veliké předsudky; ⁴ byly kruté smutky nad úmrtími; ⁵ měnový rozvrat; ⁶ nezaměstnanost; ⁷ chřipka; ⁸ ztroskotání; ⁹ Carlo Bourlet (1866—1913), slavný matematik francouzský, autor významných matematických učebnic pro francouzská lycea, esperantista od 1900, předseda E. grupo v Paříži, založil a řídil literární měsíčník La Revuo 1906—1914; ¹⁰ Emil Boirac (1851—1917), rektor university v Dijonu, významný francouzský filosof, esperantista od 1900, první předseda Lingva Komitato, autor slovníku „Plena Vortaro Esperanto-Esperanta“ (1909, 430 stran); ¹¹ H. Bolingbroke Mudie (mjudi) (1880—1916), Angličan, předseda UEA od jejího založení až do své smrti; ¹² Théophile Rousseau (ruso) (1876—1916), profesor matematiky, původce myšlenky delegitoty de UEA.

Třetí cvičení (o infinitivu s předložkami).

V češtině se poji předložky jen s podstatnými jmény (substantivoj) a zájmeny (pronomoj). V esperantu však některé předložky, a to por, anstataŭ, sen a antaŭ se poji též se slovesy v neurčitém způsobu (infinitivo). Je to větné krácení, možné však jen tehdy, mají-li obě věty týž podmět. Použijte při překladu následujících vět tohoto krácení všude, kde je to možné, což je ve všech případech, vyjma jednoho.

1. Pracujeme údernicky, abychom zachovali mír. 2. Jel do Doks, aby našel samideánku. 3. Na živobytí je potřeba peněz. 4. Aby se člověk zdokonalil, je potřeba energie. 5. Už se, abys byl moudrý. 6. Chci, abyses učil. 7. Nepřišla. Místo aby na ni čekal, šel do kina. 8. Místo aby spal, četl celou noc. 9. Radím: Odejděte, aniž byste řekl jedině slovo. 10. Dříve než odešel, pečlivě se ohlídl.

Mi kisas vian manon:
Patrinon kisas fil'...
Estim'. Respekto pia.
Humil'.

Mi kisas vian fruntan:
Fratinon kisas frat'...
Fidela ŝirm'. Kareso
kaj flat'.

Jen kis' al viaj haroj:
De patr' al filnet'...
Dorlot'. Fier' naiva.
Kviet'.

Jen kis' al viaj vangoj
el kamarada kor'...
Komunaj zorgoj, ŝercoj,
Humor'.

Mi kisas vian buŝon...
Mallumo. Fulm'. Destin'.
Turmento. Rav'. Komenco
Kaj Fin'.

Koloman Kalocsay (* 1891), Maĉar, z nejlepších espe-
rantských básníků, velmi plodný v překladech, v pů-
vodní básnické tvorbě i jazykovém výzkumu. Z překladů
Eterna Bukedo, poemoj el dudek du lingvoj, 1931, Infero
de Dante 1933, z původní tvorby Parnasa Gvidlibro
1932, z jazykozpytu Stilo, Lingvo, Formo 1931, Plena
Gramatiko 1935. Hlavní redaktor Literatura Mondo, v
němž uveřejnil též mnoho recenzí a kritik.

Na otištěné básni všimněte si sevřenosti výrazu, přes-
nosti metra, znělosti mužských rýmů.

Esperantista sentenco: Ne tiu estas bona esperantisto,
kiu bone esperas, sed kiu ebligas bonan esperon.

*

Vortludaj enigmoj

Kial cikonio neniam estas sola?
— La birdo nenien iras sen sia kolego.

Kia ŝtono estas la plej pia?
— Di-amanto.

Per kia litero oni povas fari juvelon?
— Per lo.

Slovní hříčky nejsou vtipy právě nejzábavnější. Ale pro
jazykové cvičení jsou asi dobré. Prozkoumejtež je proto
i ti, kteří k nim mají aversi. Ti, kteří je přeceňují, neračtež
přilíši zneužívatí trpělivosti svých přátel!

*

Vortordo. La esp-a vortordo, kia ĝin fiksas Zamenhof,
estas ja libera, sed ne arbitra, kaj neniam allasas
tiajn sinteze kompleksajn konstruojn, kiuj ĉiam iel difektas
la klaran senpenan legadon. (Waringhien)

*

Konversacioj

— Kien vi tiom rapidas, sinjorino?
— Mi rapidas ĵeti en leterkeston poŝtkarton al mia edzo.
— Kaj kial vi nenion skribas krom la adreso?
— Ni momente ne parolas unu al la alia.

*

Diris fraŭlino: „Ĉu vi havas la afablecon aŭskultj min?
Mi terure ŝatas kanti.“

Ŝi kantis.

Diris la aŭskultinto: „Efektive, vi ŝatas kanti terure.“

*

Demandis ĵurnalistino en matrikula kancelario: Kiom da
edziĝoj okazas ĉiumonate?

— Proksimume ses cent.
— Kaj kiom el ili viroj kaj kiom virinoj?

*

— Kial oni diras en Doksy esperantoj anstataŭ espe-
rantistoj?

— Pro principo de sufio!